

No més drets sense debers. No més debers sense drets. Els drets individuals són imprescriptibles, legislabils é ingarantibles. • Legislar la Llibertat baix pretext de garantir-la, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí hont comensa la llibertat ajena. És licit, doncs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • L'embruït milionari que baix pretext de mentida moralitat y a la sombra de sas riqueses mal adquiridas persegueix a qui critica sos vicis y la societat qu'els convida, es un dels sers més envilitls, degradats y desprezables de la Naturalesa. •

LA TRAMONTANA defensa els principis liberals més avançats, sense mistificacions ni atenuants de cap mena, tant si es veu perseguida per hipòcrites farsants, com si sent l'aplaus de la gent verdaderament honrada y digna. • La TRAMONTANA en politica defensa sempre al més adelantat contra el més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi el modo de ser del productor, avuy y supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no está afiliada a cap partit, servint els interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

La salut del poble es la suprema llei

La TRAMONTANA es el periòdic qu'es publica en idioma catalá més avançat en ideas políticas, religiosas y d'economía social

El Treball es la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre. — Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, n.º 1, 1.ª, BARCELONA

Pels pagos s'admeten libranças del Giro Mòtuu, lletres de fàcil cobro y sellos de 15 cèntims. No s'admeten libranças especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 cèntims. — 30 exemplars, 1 pta.
Surte a llum puntualment cada diadumera

LA FIRTA DEL MALAGUENYO

De l'establiment que cuida els trastets arreglant, prepara la gran subasta porque es té de retirar.

NÚVOLS NEGRES

A pesar de que en l'aparència sembla qu'estigui tranquil·la la política i la situació conservadora-borbònica qu'avuy impera, qui coneix aquets mars pod assegurar que hi ha trapeig en gran que denotan mar de fondo precursor de violenta y próxima tempesta.

Els sabrán perquè, els polítics que actualment manejan las cireras han fet llençar als vents de la publicitat l'idea, tantas vegadas acariciada pels elements reaccionaris d'Espanya com feta naufragar pel esperit lliberal de nostros temps, d'unir per medi d'un matrimoni las dugas ramas borbòniques qu'à Espanya es creuen en dret a ocupar el trono que quedà vacant, desgraciadament per poc temps, per la Revolució de Setembre.

Vol dir això, parlant en plata, qu'es torna a remoure la idea d'unir la branca absolutista dels descendents de Carlos V am la dels descendents del constitucional Fernando VII.

Si això no representés, tan ara com sempre, una ignominia per l'Espanya lliberal, allà els se las arreglessin las dugas branques com millor tinguessin per convenient, que ni las branques ni els arbres, ni tot el bosc plegat dels il·lustres descendents del tanca Carlos IV tindria d'importarnos; mes com en tals projectes, sempre patrocinats no més que per la gent reaccionaria, hi va involucrada la idea de fer tornar l'Espanya actual als primers anys d'aquet sigle, per això també l'esperit lliberal torna a donar el crit d'alerta, i en nostros conceptes fins tindria de preparar-se y disposar-se a tot abans que consentir l'entroncament del absolutisme qu'es prepara, que prou y massa es ja el que actualment estem sufrint.

A conseqüència de l'estat patològic en qu'es conta qu'es troban certas institucions, no faltan eminents doctors que prediuen que dintre d'un temps relativament curt vindrà un eclipse que portará cambis transcendents dintre la nació espanyola. Preveient aquest cas, continúan dihent els qu'es suposan enterats de las opinions dels aludits doctors, s'està preparant una jugada d'efecte, una especie de martingala constitucional, per la qual resultarà, com per la divina Providencia decretada, l'unió de las dugas branques borbòniques que pretenen fernes felissos y fins ara sols ens han portat desastrosas guerras civils provocadas per las ambicions dels partidaris de l'absolutisme.

Prou s'assegura que, no sortintse un moment del dret constitucional avuy establert, no es trindria de teme la branca absolutista, perquè ella sols regnaria com *agregat matrimonialment* a la corona; mes çes calcula l'immensa transcendencia qu'en la governació del país portaria aquesta cosa, si arribés a realitzar-se? En primer llog, tota la carlinalla intranzigent s'apoderaria desseguida dels millors puestos de l'Estat pera exercir domini y governar desde allí, y com ja se sab que sempre *lo qu'es de mena may s'esmena*, l'absolutista no podrà governar més que despòticament, que bé prou y massa que d'això en poden també pendre exemple dels governants lliberals. Y, en segon llog, çqui contrarrestés llavors l'avalancha clerical, avuy ja tan omnipotent? Si en ple periodo anomenat lliberal cridan en el Congrés de Sevilla viva el Papa-reyl, parlan d'anar en *crusada* a restablir el poder temporal y no amagan sos desiguis de perseguir y exterminar a qui no pensi com ells, què no farien si la branca carlina s'arribés a partir el regnat d'Espanya am la branca alfonsina? A bon segur que si no es tornava a restablir l'odiós tribunal del Sant Ofici y a ressuscitar els horrorosos autos de fe que tant satisfaven la furiosa pietat dels catòlics de l'Edat Mitja, no seria pas per falta de ganas ni per deixar-ho d'intentar.

Veritat que ha arribat a un grau espantós de decadencia l'esperit lliberal y revolucionari del poble espanyol, ensopit pels desenganys de tan polític rastre com s'ha burlat d'ell; veritat qu'els homes que dominan en la política de la restauració ensa han donat tals proves de des-

aprensió en fer sa particular conveniencia y no la del poble, que tot pod ja esperar-se d'ells; veritat que l'Espanya ha semblat sempre el país del vice-versas, arrelanhti lo, que no té prestigi, governant el més impopular, succehint lo més inexplicable y passant quasi sempre en la cosa pública allò que menos tenia rahó de ser, per lo qual tot ja pod arribarse a creure, possible, y tant més com més descabellat resulti; mes am tot y aquestas dolorosas veritats, la veritat siga dita, tal monstruós ens sembla aquet projecte d'entroncament del carlisme dintre l'actual sistema constitucional, que no podem creure qu'en serio es patrocinari, per més aconceixements fatals que tingan de vindre dintre poc temps, y estem fermament convèntus de que, si hi hagués algú prou insensat per intentar-ho, provocaria tal explosió de l'esperit lliberal en tota Espanya, que potser que per allí comensés la nova era de llibertat y de regeneració que tant necessitem pera que Espanya pugua figurar dignament al costat de las nacions civilizadas.

Quan el got es ple una gota fa vessarlo. Si aquesta te de ser els projectes acariciats per conservadors, constitucionals, mestissos y carlins, que junts pretingan deshonrar-nos venint-se a proxims aconceixements, vingan enhorabona, y com més prompte millor, pera saber si l'Espanya s'ennobleix decidint-se a sacudir sas actuals tiranias, o si, embrutida ja per l'absolutisme vergonyant qu'ens domina, passa a un absolutisme franc en que tornin a ser sas glorias la sopa dels convents, las corridas de toros, els rosaris de l'aurora y la taverna.

L'HORA DE DINAR

Y tocan las dotze.
Nang! Ganang, nang!—fan las campanas de fabricas y talleres. ¡Quina gatzara! Sembla talment que no tenen espera una o l'altra per seguir tanda, y qu'han fet posta de qui batallarà més ferm y seguit.

—Mitg dia, ¡sentiu!—diu en Xacó, amo d'una taberna an retol de *Petróleo refinado y Casa de comida*, establerta en las aforas de la ciutat y propera a una munió de fabricas de tota mena.

—Els mossos d'en Xacó, ¡quina llestesa! Tots obran l'ull equivantse del demunt un bon xic de noyya. ¡Quina fressa de plats y petricons per fer veure que no es manca el deit y la feyna no els apura!

—Encara trontolla per l'espay l'eco de las dotze, quant els del tint, que sempre son els més amatens a plegar, ja els tens am mans vermellas, grogas y negras, segons la *bullida* que fan (*mans de tutti color*), però que no deixan tacar ja els tens picant demunt las taulas d'en Xacó demanan aquell mitj d'escudella qu'an el plat encara hi bull.

Poca estona es fan esperar las mossas que treballan al blau. Per cert que n'hi ha dugas de bon regent y que sempre van de parella, com si fessin competència de guapesa. Entrar ellas, seguidas dels palets y fusters del caserío qu'aisecan en el carrer qu'han obert més avall de la fabrica nova, pendre posició de la taula rodona y comensar el *trópeyu de requiebrós* escudellats amb el *cuxaron* de la franquesa es tota una metexa cosa.

—¡Un d'escudella y mitja de carn d'olla!—criidan ellas.

—Si, noy: portalshi carn d'olla am menus del cot—claman ells.

—Y am pilota d'embolics, —diu un presumit qu'els hi feya l'aleia sense ser escoltat.

—Y am caslada de més sustancia, —afegeix la més atrevida, referint-se a l'últim qu'ha parlat.

—¡Muchol! ¡Muchol!—diuhen rient els qu'están al lant d'aquell encubrimient de paraulas.

—Noy! ¡Que no portas el platillo?—fa un manyà que no està per brocs.

—Voy! —Platillo per un! Carn d'olla per tres! Macarrons per quatre! Panas y ametllas per dos, —això ho diu el noy amb un to de veu qu'acredita un tenor de caramelles.

Tot just ha finit la cantada, d'un cap de taula surt una veu bon tros ronca y malhumorada:

—Noy! ¡Qué tens més?

—Platillo amb escalyunas, cap y pota, secas, civils i la graella, sang y fetxe am seva de porc, ous per fer, aquell pressec, aquella poma, formatge d'Holanda, Grovera, y... sant sacabó.

—Bueno: doncs... portam *El Diluvio* d'aquet demati.

—Qu'el vol am cullera ó am forquilla?—diu am sorna.

—Lo que vuy es que cuytis.

—¡Corriendo com un llampegol!—fa el noy, allunyant-se per atendre a la collada de pintors de parets qu'entran fent tabola. Son aquets regularment bromistans en tota l'extensió de la paraula; una mica instruidots, perquè l'ofici meteix s'ho porta, tenen *despejo* de parla y uniformació d'ademics. Am la brusa llarga, que poc record guarda d'aver sigut

blanca, els baixos dels pantalons saltironejats de perlas que de lluny semblan gotas de color y d'aprop... ho son, la catxutta ó bolet a tall d'estanyapaelas, la cara sombrejada y las mans rentadas de poc, prou pot ben dir-se qu'allí hont hi entran ells no hi manca may gatzara, pux sempre s'en troba un de bo per puntejar una guitarra ó acordeon, ó quan menos prou destre pera inventar jocs de pasatemps.

Un cop prohibits de pa y vi, tot esperant l'arribada de l'escudella, lo primer que fan es emprendre campanya am la part femenina. ¡Vaya un malgasto de xistes de tots colors! No sembla sinó que parlan am bronxa sacada pera espurnar un *arrimadero* de l'aju.

Si la part contrincant no prent *suras*, l'aprenent ó bé el peu es qui paga la festa. El primer es un aicot més viu que pardal que menja en mitj de carretera real, y el segon sol esser un home més llarg de mans per pintar *ácucos* y *ferros* que no pas de llenques per espolsarse las bromas dels *fadrins*.

Y en la taverna d'en Xacó las bromas no hi mancan ¡al! Una s'emillasa am l'altra. ¡Be prou que s'en cuyda el de que no s'acabi el repertori! ¡Ja estaria fresc! A n'ell li convenen las rialladas; tot rient rient, els seus parroquians no en fan taleyta de l'escudella carregada de pebre qu'els servexa pera que colin més vi, ni del vi aygallit que no aplica la set de cap gola.

Entre bromada y trago, trago y bromada, las fatigas del treball, las penas de la vida, s'olvidan tot d'una: l'hora y mitja que regularment l'obrer té per dinar, nutreix el seu cos tan l'expansió d'esperit de que gosa com l'aliment que per arribar al ventre passa pel *filatelo* de sa boca.

Tot feynayre, d'una manera ó altra, arribada dels l'hora de dinar, demostra sas aficcions. No es, doncs, gens estrany veure en la taverna d'en Xacó que, en tan qu'un trotegen axtes am las mossas, altres, tot fumant cigarrillos, lleixegen els últims *partes* del diari, *partes* que son discutits am fog de clarante cada hu en pró de la política d'aquet ó d'aquell, segons las rahons vertidas pels polítics en questo.

Això sí: tots demostren son ideal polític en contraposició d'altros amics; més tots convenen sense cap mica de reparo qu'el millor *partit* es que tot quedí sencerc, es a dir, salut y feyna.

Arribant an aquet punt es quan se personifica l'obrer català. Aquet obrer, am parla franca, ademán fogós y serena mirada, demostra sempre la noblesa de son cor: d'aquet obrer, que, al sentir lo batall de la campana qu'el crida a la feyna, finida qu'es l'hora de dinar, deixa la política pels polítics d'ofici, s'aposa punt final al capítol de las bromadas, y am pas segur se n'entra al taller tot dient:

—L'hora. ¡Tornemhi, que no ha estat res!

LUIS MILLÀ

Casó de la Selva 31 Octubre de 1892

Company Lluas: Els companys Arts y Teresa Claramunt han passat per varias poblacions de la provincia de Girona a fer propaganda anarquista, havent de ser una de tantas en haver-hi en aquesta localitat, però, gracias a l'autoritat governativa, no s'ha pogut celebrar el *meeting* en el qual els obrers haurian tingut ocasió de fer propaganda de las doctrinas emancipadoras.

Si, company: aquest alcalde borrego, orgullós, miopre, ha tingut la barra de trepitjar la lley de reunions, pux temia qu'ell y els seus companys, burgesos com ell, no fossin posats en evidencia.

Aquest home no es digne de ser lliure: son merescut es estar tancat dintre una gabis y ferli menjar els comestibles més inferiors que hi hagi, pux així podria reconeixre la necessitat de propagar las ideas anarquistas.

Però com qu'ell y els seus concellers, si llueissen, es a covta dels treballadors qu'ocupan en las sevas fabricas, no els convi tractarlos de lladres amparats per las lley.

No es creguin aquets sera, de cor més negre qu'una nit d'orange, que l'Anarquia no avansi en aquesta vila: compta ja amb alguns proselitists, esperant que cada dia en farà més, no sentse esperar potser el dia en qu'es vegin arrollats pels qu'avuy els hi han negat lo que la lley els concedé.

No va passar assís am la reunió qu'els burgesos, no fa molts dias, van cridar an els treballadors: cap impediment va posar l'autoritat local pera que en ella s'incarguessin per constituir una societat, anomenada valgarment *Casxa dels Morts*, perquè ja sabia qu'era una macissa cadena per enjunyar la classe proletaria. Tots els treballadors que tinguan un resto de dignitat no deuen pertencere a aquesta societat, y els qu'en signin s'han de donar de baixa. Estar unit am explotadors es igual qu'estar en mans de llops famolencs.

Els obrers d'aquesta vila hauciam de fer com els de moltas altres, això es, formar una agrupació de resistencia al capital, com es de raó, y no fundant la *Casxa dels Morts* pera quedar obligats dintre d'ella, perquè els burgesos no tenen cor pels seus esclaus.

Per lo tant, l'acte oportú a cap bé despòtic alcalde es un dato més per apuntar y tenir present quan vingui el dia de saldar comptes. Jugat amb anarquistas es jugar am fog.

Em despediré desitjant qu'el 93 pròxim venider sigui corregit i augmentat, anant per volums y no per entregues.

UN REVOLUCIONARI

L'ASSUMPTO DEL DIA

No es parla pas d'altra cosa; per tot arreu se sent dir: —L'Espartero naps ó bledas. —L'Espartero està ferit. —L'Espartero xirvia. —L'Espartero encara es viu. —L'Espartero ja millora. —Ja està fora de perill. —Diu qu'ha dit qu'aquet diumenge la tornará anà al toró. —Y aixís s'han passat vuyt dies parlant d'ell de dia y nit, com si seguís l'Espartero un Deu, ó una cosa aixís. S'ha parlat tant d'Espartero, que, si més temps va seguint pariantse tant d'aquest home, quasi en la creencia estig de qu'els esparteros apugin els fregalls de fregà els pús. Y, si fi, aquí es l'Espartero? «Qui es l'Espartero, jo dig? «Qu'es potse el que té de darnos lo qu'en tenim tant desit? «Que potser durà aquest home el benestar del país? «Qu'ens vreuà a tots la miseria qu'en més ó en menos tenim? «Qu'es un talent? qu'es un savit? qu'ha fet algo de profit? —Si, senyor.

—Matar toros? —Matar toros. —Si. —Qu'em diu?

M'ha deixat estupefacte. Es un torero? —Dels fins: així que surt a la plassa ja bategan tots els pits y oït! cridan a la sombra, y en el sol, jolís de aït! y un aplauso gran ressona qu'es va a perdre en l'infinit. —Y tot això què demostrat? què significa?

—Que? —Si. —Significa que toreros com ell quasi no en tenim; qu'ell juga igual amb un toro que jugaria amb un nin; que ans al davant s'hi planta, fa un cigarro molt tranquil, y, si molt convé, s'el fuma. —Doncs dispensem si li dig que lo que fa no es cap cosa per moure tant de bruyt, porque jo no sog torero y faria tot quant diu, no amb un toro, no, amb un monstre, puix li pug arribà a dir que quan vegis passà en Cánovas (si jo em trobés a Madrid) m'hi plantava frente a frente, m'el mirava fixo un sic, tussiria, em movaria... y em quedava tant tranquil!

DOMINGO BASTIEN

Las irregularitats regidorils de Barcelona prometen ja donar molt jog, per quant ja s'assegura qu'el govern té acordada una inspecció a l'Ajuntament d'aquesta ciutat pera qu'es vegi si sa gestió administrativa té ó no las tasas que l'opinió pública li senyala.

Lo de l'inspecció gubernativa es lo de menos. Lo que verdaderament convé es que la cosa es fassi com es deu.

O siga donant completa satisfacció al que paga.

L'Ajuntament ha cridat uns quants fabricants y amigs pera que valuessin las célebres banderas aquellas del centenari que costan a deu ralets cada una, y, a pesar dels bons intents qu'es tenen de suposar en tals perits a favor de qui els fa fer el peritaje, acordaren unánimement que las tals banderas de deu rals no en valian més que de cinc a sis, quedanthi encara regular ganancia.

De modo qu'am las 20.000 banderas de marrras, qu'han costat als fondos comunals deu mil duros, se n'han donat de més prop de cinc mil.

Mes no hi ha qu'apurarse per tan poca cosa.

¿A qué va qu'aquestos diners no s'han perdut per tothom?

Amb aixó de l'Ajuntament y las banderas, no falta maliciós que suposa que si ara, ó siga després d'haver servit, las anessim a contar, potser que no en trobariam la meytat de las 20.000 qu'es diu qu'es confeccionaren. ¡Tantas contan que se n'han perdut!

Peró es lo que ja havém dit: ¿A qué va que aquestas banderas tampoc s'han perdut per tothom?

Lo que d'aixó resulta es qu'el centenari de Colón de Barcelona sembla que s'hagi fet a Sierra Morena.

Y sense guardia civil.

L'alcalde de Barcelona ha presentat la dimissió de son càrreg.

Home, aixó tenia d'haverho fet abans de las festas.

Llavors, llavors, era la gran ocasió de negarse a manejar l'oli municipal.

Peró ara, que ja tanta gent sembla qu'ha quedat untada de dits, sortir am la dimissió... Vaja, tardi puilisti.

Es diu qu'Italia no accepta las explicacions que de primer antuvi li ha donat el govern conservador sobre las excedencias piadosas del Congrés Catòlic de Sevilla.

No ens en falta d'altra d'aquesta trepa. No en tenen prou de tenirms en continua guerra dintre Espanya, qu'encara ens comprometem am l'estranger.

¡Quin será el dia que sabrem treurens aquesta calamitat de demunt!

El jutjat municipal del districte de la Llotja ha declarat, en una sentència dictada fa pocs dias, qu'el burro es un jog legal, y, per lo tant, pod jugarse lliurement an ell en tots els cafés y casinos qu'ho tingan per convenient.

No faltan conservadors d'aquets a l'estil de La Falla que fan veure que s'esgarriñan de tal sentència.

Peró veniame aquí: ¿no pena la ley els jogs d'envit y d'etzar? Doncs el burro no té res d'aixó. Y, en cambi, ¿no es per complet un jog d'etzar la rifa nacional? Doncs ¿per qué no es perseguexit?

¡Sempre la ley en forma d'embut, sent la part ampla pels poderosos y la petita pels humils!

Amb aixó sí que estém fent continuament el burro tots els espanyols.

Y no hi ha cap autoritat que pretingui perseguir el jog, sino que, molt al contrari, l'atis-san fenthi de munta per lo qu'els hi convé.

Ha cridat molt l'atenció de propis y extrànyx en l'excursió qu'acaba de fer en Cánovas per varias provincias andaluzas, se li hagi prodigat la marca real am tanta profusió, ni més ni menos que si fos ell el rey d'Espanya.

No es aixó. Tanta marxa real li han tocat pel desitj que té tothom de que marx... real y positivamente. No es possible explicarsho d'altra manera.

L'ambició burgesa está continuament provocant a la classe treballadora y produhint novas huelgas.

A Mataró un tal Antónet volia posar bon xiquet massa als seus obrers a sota peñ y se li han tingut de declarar en huelga.

Un infelís esquirol que seria més bo per gos que per persona, anomenat Subirachs, y que ja una altra vegada feu perdre una huelga a Vilassar de Dalt, está sent l'ajudant més poderós del burgés treballant ell y buscantli altres obrers pera ajudarli, esperant tal vegada la meteixa recompensa que van donarli a Vilassar, que, després d'haversen servit els fabricants meteixos, van despacharli quan fou acabada la huelga.

El traydor sempre repugna a tórt arréu, y els obrers tenen de tindrel present pera ferli veure quan car li poden sortir aquestas faltas a la solidaritat.

El Congrés Pedagógic celebrat a Madrid, quinas conclusions han resultat altament reaccionarias, ha acabat com un rosari de l'aurora a gran orquesta d'escañols y cops de puny.

Per algo els reaccionaris diuben que la lletra am sang entra.

Si els mestres ensenyan aquesta templanxa en el discutir, no sé qué podrem esperar de sos deixebles.

Que surtin uns sabis... a lo Savalls ó rector de Flix.

Una altra gloria del Congrés Pedagógic qu'en pod pendre nota qualsevulga amig de las glorias patrias.

El President del citat Congrés va rebre el següent expressiu telegrama:

«Maestros provincia Cuenca, reunidos capital, acuerdan felicitar V. E. y Congreso Pedagógico, y cerrar sus escuelas hasta ser pagados.—La Comisión.»

Si aixó no es heroisme, que vingui en Martínez Campos y lo vegi. ¡Tenir de tancar las escuelas per no cobrar, y estar encara per felicitacions!

Es aquest un excés de mansuetut que be mereix l'eterna benaventurana... Per benaventurats ja en vida.

Ja ho deyam la setmana passada: molt será que de l'anada al Congrés de Lliurepensadors de Madrid no ens en toqui algun esquitj judicial.

Y efectivamente. El dissaite derrer forem cridats a declarar per exhorto d'un dels Jutjats de Madrid sobre si el dimoni gros de LA TRAMONTANA havia atacat las religions positives en el Congrés Universal de Lliurepensadors, si havia dit lo qu'els periodics de la vila del os contavian al fer la rescussa de las sessions, qué entenia per virus catòlic, quinas intencions portava al assistir al Congrés, qué havia sentit a dir als demés oradors y alguna cosa més que no recordem y n'hi ha pera preguntarho ben be en dia d'ignocents.

Y lo pitjor de la ignocentada será com si ho veva: un nou procés entre cap y coll.

Peró podem dir nosaltres: tant se val tenir-ne disset com divuyt de pendents.

Al cap y al fi a Reus per un tanto no diuen res.

Casi es pot ben dir que lo que més ha censurat la premsa independent de Catalunya del actual Ajuntament de Barcelona, es la conducta dels regidors republicans, que no sembla sino que hagin anat a la Casa Gran pera ferse els seus... ó els dels altres millor dit, per lo que allí dintre ajudan a la xanxulleria monárquica.

Y dels regiradors republicans lo qui se n'ha emportat més censuras per ara es el Sr. Roca y Roca, director de nostres apreciats colegs setmanals La Esquilla y La Campaña de Gracia, porque es cosa que desepera a molts veure el salero am que desde las columnas de tals periodics, especialment el primer, censura al alcalde y al Ajuntament precisament el sindic de la propia corporació Sr. Roca y Roca, con-celler áulic del alcalde y defensor en el consistori de todas las malas causas.

Fins ara no més s'havian comegut homes de duas naturalesas. El Sr. Roca y Roca va ja resultant a lo menos de mitja dotzena de menas de maneras.

Com a director de Campaña y Esquilla es un possibilista simpátic y tot. Com a escriptor del periódic sagasti La Vanguardia resulta un fusionista de deixaho anar. Com a regidor un de tants de la lladregada monárquica, que diu la gent, am las circustancia agravant de dirse republicà. Com a anticlerical, admireulo en La Campaña, que de vegadas fins sembla em-peltat de tramontanería. Com a clerical spadri-na germanas monjas, ni més ni menos que si fos redactor del Bruit.

Y aixó que a aquest proletari de la ploma no se li pot negar un regular talent!

Com es que tenen de fer el tonto desacreditantse d'aquest modo per un plat de lletias, quan si sapiguessin tenir independència podrian treure de sos talents molta més honra y profit?

¡Aquest proletariat de la inteligencia, pera guanyarse la vida, resulta casi sempre molt més embrutit que l'obrer manual y poc il-lustrat!

Perque l'emperador d'Alemania havia fet buscar y fotografiar el soldat més gran de sos exercits, qu'ha resultat ser un bandarra de dos

metres y sis centímetres d'alsada, els aduladors de les testas coronades s'havien desfet en alabanses del rey teutó per lo aficionat qu'era a totes las grandesas.

Y vetaquí que com ara resulta qu'el meteix emperador d'Alemania fa buscar, pera que també se li envíhi el retrato, el soldat més baix d'estatura de sos exércits, me sembla qu'els aduladors referits, si volen ser lògics, també indràn de sostenir que son amo y senyor es aficionat a totes las baixesas.

Quantas vegadas, volguent sublimisar una cosa, no es fa mes que ridiculisar-la!

També n'es bona mostra de l'ambició burgesa lo qu'està passant an els obrers cintayres de Manresa.

Tant explotats estavan alli aquets pobres companys, que n'hi havia que treballant 14 ó 15 horas cada dia no treyan més que de 10 à 12 pesetas cada setmana.

Doncs à pesar de tan inicua explotació, els burgesos, per tres vegadas, els firmaren una tarifa amb un sic de millora, y totes tres vegadas, baix pretext de crisis somiadas pels explotadors, tornavan à posarlos an els preus impossibles de poderli viure, faltant aixís à sa propia paraula y firma.

Els obrers, al fi, s'uneixen y tornan à presentar la tarifa, qu'es modestissima. Tothom convé, burgesos inclús, que la petició es justissima, pero... no s'hi accedeix. Resisteixen llavors, com es natural, els obrers declarantse en huelga y procurant en reunions propagar la justícia de sa causa; y, com es natural també en semblants cassos, surt llavors l'autoritat à fer de las sevas, y amparant el dret de tots, com de costum, fica à la presó tots el obrers que pod arprelegar partidaris de la huelga. Aixís es fa sempre la justícia en aquesta y en altres terras tractantse de burgesos y treballadors, de rics y pobres, d'explotadors y explotats.

Aquet nou conflicte agrava la qüestió, y els arts y oficis de Manresa, que tan valentas mostres de solidaritat obrera tenen ja donadas, es fan seva la huelga pera sostenirla y demanar auxili à totes las corporacions obreres que vulgan cumplir am la solidaritat.

No cal dir quant y quant convé practicar la solidaritat amb aquets-companys, per més que ja à última hora es declara tancada la suscripció general, quedant els arts y oficis de Manresa compromesos à sostenir la huelga.

La societat de Manyans d'Obras de Barcelona y sos contorns, invita à tots els socis à la reunió general qu'es celebrará diumenge, 6 del corrent, à las 9 del mati, en son local social, carrer de Ripoll, 25, xocolateria.

El pròxim diumenge, dia 6 del corrent, à las 4 de la tarde, celebrará reunió general la societat Autònoma de Donas, de Barcelona, en son local social, pera tractar assumptos d'interés.

A Sant Martí de Provensals acaban de contraure matrimoni civil P. V. y Dolores Sint, prescindint per complet de totes las rutinas tradicionals.

També el dijous d'aquesta setmana s'ha celebrat en aquesta ciutat el matrimoni civil de B. Marcó am Josepa Mari, am gran assistència de lliurepensadors à l'acte.

Avant sempre!

ESPECTACLES

ROMA.—Vaig prometre la passada setmana dir alguna cosa del sainete d'en Vilanova Qui... compra... madales... L'obra fou rebuda am molt aplausos. Las escenas, si bé algunas resultan un sic llargas, no son pesadas, y els seus personatges son tipos copiatos del natural. Es un quadro de costums fet per mà de mestre, y qu'es fa aplaudir am tot y no valguer tant com Las bodas d'en Cirilo.

NOVENADES.—De la parodia de l'Ànima morta, titulada La senyora del Nisiu, deguda à la ploma del xispeant escriptò E. Moragas, devém dir qu'es assumpto molt ben encollit y molt escrit am molta gracia, encara qu'el llenguatge resulta un sic baix.

La setmana dels Tenorios es causa de qu'els teatres s'omplien, els empresaris riguin y els artistes es cansin. Ja no es solament el Tenorio d'en Zorrilla el que trepitja las taules; també el d'en Bartrina y Aras y Arderiu y el joguè còmic Juanito Tenorio surten à pendre l'aire. LEOLODA G.

S'estranya un feligrés de Sant Gervasi de que, prohibint las lleys d'higiene y las ordenansas de sanitat qu'es diguin missas de cos present à las iglesias, per no ésser permès entrarhi els cadavres de personas, l'altro dia van trencarse aquestes lleys à l'iglesia de la Bonanova entranthi el cadavre de la que havia sigut majordona del rector, y tenintlo alli dintre per espay d'unas tres horas fentli ceremonias de tota mena.

Home! ¿D'aixó s'estranya? Si mira tan prim, à mitja edat no hi veurá.

¿Que no sab que

de estas cosas veréis,
si por Espanya miráis,
lo menos mil por semana?

En Ulleras ha deixat el remat de Vilavert al Joanet Maco de La Riva, pero am molta racansa, porque diu que li deuen moltas feynas d'aquellas que no es poden amidar ni posar en cap mesura, y qu'ell no las vol perdre, porque si convé fins ho donará à un procurador pera que empayti à tots els espanyols que l'han fet inglés en el primer de dits pobles.

Molt ben fet.

Com aquestas feynas no son de primera necessitat, està be que qui las encarregui tingui de pagarlas per bonas.

L'arquebisbe de Granada ha disposat, pera celebrar el centenari de Colon, que surti el rosari de l'aurora en tots els pobles de son govèrno espiritural.

Estará aixó molt posat en rahó pels devots. Y si, en cambi, els que no ho son es decideixen à fer lo qu'es feu fa alguns anys à Barcelona devant de la Mercè, encara podria resultar millor.

Y las festas del centenari en la provincia eclesiástica de Granada serian un perfecte rosari de l'aurora.

El rector de Macendo (Orense) va rebre, fa pocs dias, la strafalaria visita de cinc feligresos que amb els més bons modos y atendible respecte li feren saltar deu mil drets que tenia, amensassatlo amb envjarlo à la gloria en tren directe si es resistia à ferlos tan espontànea caritat.

Com ja se sab qu'el clero ha fet vot de pobresa, suposo piadosament pensant, qu'aquets diners no serian del reverent atracat, sino d'alguna obra pia, d'algun sant ó de las animetas del purgatori.

Peró el disgust si que l'ha tingut el rector.

En la fàbrica del burgés Calvet (a can Boté, de Vilassar de Dalt, hi ha un cabo de vara per majordom que quan avisa à algun infelís ó infelissa de tendra edat desseguida li promet bofetadas y puntadas de peu.

Aquet tipo es diu Anton Prats (a Magre, y molt serà que, dada la repugnancia qu'inspiran sos actes à la major part dels explotats d'aquell castell feudal, no li donguin un fart de bolets que quedi gras per tota sa vida.

Aixís ens ho contan d'allí y aixís li fem saber.

Ens diuen de Castellvi de la Marca qu'el rector de La Munia no es cansa d'encarregar à sos feligresos que li portin vi ó rahims d'aquesta collita, que si estan algun dia malalts el els donará en cambi vi ranci pera curarse.

Perfectament.

El negoci am cambi de productes es del tot lliure, y bé fa el reverent en proposar tals cambis.

Ara lo que falta sapiguer es si els feligresos s'hi deixan caure.

Un feligrés de Massanas ens conta qu'el rector de dit poble es molt espavilat, per quan, per molt dolentas que sigan las collitas, ell sempre fa bona anyada, enviant joves mascles y femellas à recullir per las ànimas, pels cossos, pel diner de Sant Pere, pel rosari cantat, y, en

fi, per tot lo que necessita per alimentarse la fe de sos feligresos.

Y molt ben fet que fa el rector de Massanas. ¿Es pensa acàs l'heretge feligrés qu'em comunica la noticia que la fe no necessita també els seus aliments... espirituals?

En Baldana, home gros del Perelló que fa més de cent cannericas, pretenia, fa pocs dias, qu'una parella de civils es treguessin lo tricorni porque passava ell mudat com de las festas y fent certas ceremonias.

—¡Altra feyna hi ha!—va dirli un dels aparelats, que sabia bé el qu'es feya.

Mes si en llog d'un Baldana hagués fet aixó una persona, ja tenia que gratar.

A lo menos no parava fins al consell de guerra.

Y ara en Baldana ha sigut qui ha buscat guerra y s'el ha deixat en pau.

No hi ha com ser bulto gros de certa classe pera pensar de tota mena de privilegis.

EPITAFIS

Un regidó aquí descansa
qu'en vida fou tan bonrat,
qu'en poc temps es feu dos cassos
an el carrer d'Aribau.

Jauen aquí uns quants buròts
qu'eran tant fets y celosos,
que quan veyan carros d'oli
sempre feyan els ulls grossos.

Ja fa temps que jau aquí
el safrat univèrsal,
resultat d'aquella peste
que s'en diu Planas-Casals.

Aquí descansen els morts
de las grans passadas festas;
morts que paga Barcelona
am cincantenas mil pesetas.

J. FUSCANOVA VENTURA

Jau aquí un conservadó
que feya temps dejunava
y à altra cosa no aspirava
qu'omplirne bé el pahidó.
Un empleu de mitjo
desseguida li van dá,
Per sa patria tant mirá,
qu'un tip no pogué pahir,
el pobret es va morir
am la forquilla à la mà.

Jau en six llog sepulcral
que pel bon gust es afrent,
l'himne d'un municipal
molt poc digne de Colon.

Aquí jau un regidó
de resultas d'un devorari
perque en l'últim Centenari
no fou de cap comissió.

MET-GUIRAIRE

XARADA

N'ex moneda prima téra,
la segona una vocal,
mineral la tres inverta
y es un riu el meu tota.

GEROGLIFIC

OOO

1892

C. BARRERA y CARLOS

SOLUCIONS

À LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER

Romb:

A
ALP
ALBERIA
PARIS
S-I-S

Geroglific: Per signos los muets.

EN PREPARACIÓ

Almanac de LA TRAMONTANA

PERA L'ANY 1903

dedicat als parrs
perseguidors de LA FULLA i a tots els encue-
peltosos catalans.

Estampa de J. Solé, Ronda Universtat, 9